

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (I. Țonov)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău)

Î N C H E I E R E

13 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Aliona Donos
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” împotriva lui Cudrițcaia Tatiana, Miheeva Olga și Miheev Alexei cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 22 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” și s-a menținut hotărârea din 24 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă :

La 16 iunie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” (în continuare ÎS „Calea Ferată din Moldova”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Solomaha Serghei, Cudrițcaia Tatiana și Miheev Alexei cu privire la încasarea datoriei în sumă de 33356,45 lei la plata serviciilor locativ-comunale pentru perioada decembrie 2013-noiembrie 2019, dobânzii de întârziere în mărime de 7933,12 lei calculată pentru perioada 16 iunie 2017—10 iunie 2020 și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 3-5 vol. I).

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, conform informației privind situația despre achitarea serviciilor locative-comunale eliberată de Î.M. „Infocom”, Solomaha Serghei, Cudrițcaia Tatiana și Miheev Alexei, locatarii/proprietarii apartamentul xxx, pentru perioada decembrie 2013- februarie 2020, au acumulat o datorie pentru serviciile locativ-comunale, în sumă de 33356,45 lei.

Reclamanta a comunicat că, în baza fișei locuinței nr. 501422 deschisă de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, pârâții, în calitate de proprietari/locatari ai apartamentului xxx, au beneficiat de servicii locativ-comunale furnizate în volum deplin, fără întreruperi, în conformitate cu normele și tarifele în vigoare.

Reclamanta a notat că pentru respectarea procedurii de soluționare a litigiului pe cale amiabilă, în adresa pârâților au fost expediate reclamații, însă, acestea s-au întors la expeditor cu avizul nereclamat, iar reclamația din 30 aprilie 2020 deși a fost

recepționată la 13 mai 2020, până la momentul înaintării acțiunii în instanța de judecată, pârâții nu au întreprins nici o acțiune privind stingerea datoriei.

Totodată, reclamanta a menționat că din cauza neonorării obligațiilor de plată de către proprietarii/locatarii blocurilor locative, de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” se încasează dobânzi de întârziere de către furnizori. Respectiv, pârâții având obligația de a achita plata pentru serviciile locativ-comunale la data limită indicată în facturile/bonurile de plată, aceștia, nu și-au executat această obligație în termenul stabilit, iar întârzierea în executarea obligațiilor pecuniare are drept consecință plata dobânzii de întârziere, care pentru perioada 16 iunie 2017- 10 iunie 2020, constituie suma de 7933,12 lei.

Ulterior, la 04 noiembrie 2021, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cerere privind concretizarea pretențiilor prin care a solicitat încetarea procesului în privința lui Solomaha Serghei și încasarea din contul Cudrițaia Tatiana și Miheev Alexei a datoriei în sumă de 33356,45 lei pentru plata serviciilor locativ-comunale pentru perioada decembrie 2013-februarie 2020, dobânzii de întârziere în mărime de 7933,12 lei calculată pentru perioada 16 iunie 2017—10 iunie 2020 și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 82-83 vol. I).

Prin încheierea din 14 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a admis renunțul reclamantului și a încetat procesului pornit în privința lui Solomaha Serghei (f.d. 99 vol. I).

La 05 ianuarie 2022, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a înaintat împotriva lui Cudrițaia Tatiana și Miheev Alexei cerere privind concretizarea pretențiilor, prin care a solicitat încasarea de la Cudrițaia Tatiana și Miheev Alexei în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova” datoria pentru plata serviciilor locativ-comunale pentru perioada decembrie 2013 - noiembrie 2021 în sumă de 44995,61 lei, încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 12764,99 lei, calculată pentru perioada 16 iunie 2017-23 decembrie 2021, taxei de stat în sumă de 270 lei și cheltuielilor pentru citare în sumă de 1700 lei (f.d.101-102).

Prin încheierea din 06 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost atrasă în proces Miheeva Olga în calitate de intervenient accesoriu, cu toate drepturile și obligațiile procedurale ale părții care se vor alătura în procesul civil (f.d.141 vol. I).

La data de 06 mai 2022, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat atragerea în calitate de copârât pe Miheeva Olga, încasarea de la Cudrițaia Tatiana, Miheev Alexei și Miheeva Olga în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova” a datoriei pentru plata serviciilor locativ-comunale pentru perioada decembrie 2013 - martie 2022 în sumă de 47584,45 lei, încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 12764,99 lei, calculată pentru perioada 16 iunie 2017-23 decembrie 2021, taxei de stat în sumă de 270 lei și a cheltuielilor pentru citare în sumă de 1700 lei (f.d.142-144 vol. I).

Prin încheierea protocolară din 06 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost modificată calitatea procesuală a lui Miheeva Olga din intervenient accesoriu în pârât (f.d.159 vol. I).

Prin hotărârea din 24 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată. S-a încasat, în mod solidar, de la Cudrițaia Tatiana, Miheeva Olga și Miheev Alexei în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova” datoria pentru deservirea blocului locativ, transportarea deșeurilor,

energie termică lift, apă potabilă, lift deservirea tehnică, servicii de gestiune în sumă de 11610,84 lei și suma de 35973,61 lei pentru serviciul de energie termică acumulată în perioada decembrie 2013- martie 2022 pentru xxx, cheltuielile pentru plata taxei de stat la depunerea acțiunii în sumă de 270 lei și cheltuielile pentru citarea părților prin intermediul executorului judecătoresc în sumă de 1700 lei. S-a respins capătul de cerere cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 12764,99 lei. S-a încasat în mod solidar, de la Cudrițcaia Tatiana, Miheeva Olga și Miheev Alexei în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1427,53 lei (f.d. 163, 166 vol. I).

La 12 iulie 2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat apel împotriva hotărârii din 24 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 167-169 vol. I).

Prin decizia din 22 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” și s-a menținut fără modificări hotărârea din 24 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 225-235 vol. I).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, din materialele cauzei rezultă că la 24 octombrie 2000, Secția edificiilor civile din Chișinău a Căii Ferate din Moldova a încheiat contract de prestare a serviciilor cu SA „Apă-Canal Chișinău” privind livrarea ape și recepționarea apelor uzate de la abonatului reclamant, fără indicarea locului de consum. La fel, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a încheiat contract de întreținere a ascensoarelor, contract de furnizare a energiei termice, contract privind transportarea deșeurilor menajere solide fără indicarea locului de consum.

Instanța de apel a reținut că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă în cauza nr. 2c-561/2017, s-a încasat de la Secția administrare construcții locative filiala din Chișinău a ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul SA „Termoelectrica” datoria la plata pentru energia termică pentru perioada de la 01 ianuarie 2017 până la 31 ianuarie 2018 și dobânda de întârziere pentru perioada 01 martie 2017 – 25 mai 2018.

În cadrul examinării cauzei s-a stabilit că, potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile, la 27 iunie 2018, Miheev Alexei a înregistrat dreptul de proprietate asupra apartamentului xxx, asupra ½ cotă-parte din imobil în temeiul certificatului de moștenitor legal nr.1280 din 26 iunie 2018 iar, asupra celeilalte ½ cotă-parte în temeiul contractului de donație nr.1277 din 26 iunie 2018. Prin urmare, unicul proprietar al imobilului începând cu 27 iunie 2018, a devenit Miheev Alexei, iar din conținutul tabelului nominal și extrasului de pe fișa locuinței în calitate de chiriași ai apartamentului se indică Solomaha Serghei și Cudrițcaia Tatiana. De asemenea, s-a constatat că Cudrițcaia Tatiana este fostul proprietar al locuinței, unde a avut viză de reședință până la data de 10 iulie 2014.

Instanța de apel a notat că din conținutul informației din 13 martie 2020 despre achitarea serviciilor locativ-comunale de către locatarul Solomaha Serghei, în perioada decembrie 2013 – februarie 2020 datoria calculată este echivalentă sumei de 40606,82 lei. Potrivit informației pentru perioada februarie 2020-noiembrie 2021 despre achitarea serviciilor locativ-comunale de către locatarul Solomaha Serghei, datoria calculată este echivalentă sumei de 44995,61 lei. Iar, potrivit informației pentru perioada decembrie 2021 – mai 2022 datoria la plata serviciilor comunale la locul de consum respectiv, este de 35973,61 lei pentru încălzire și datoria la plata

serviciilor de deservire a blocului locativ, de transportare deșeuri, serviciu de gestiune și apă potabilă este de 11698,88 lei.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a stabilit că ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu a prezentat instanței de judecată dovada că intimații au recepționat înștiințarea/factura de plată ori altă cerere de plată din partea furnizorului, astfel, corect respingând capătul de cerere cu privire la încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada 16 iunie 2017 – 23 decembrie 2021, în sumă de 12764,99 lei.

De asemenea, instanța de apel a indicat că la materialele dosarului lipsesc nu doar facturile și dovada înmânării lor, dar și actul juridic/ contractul de prestare a serviciilor de gospodărie comunală între consumatorii pârâți și reclamant.

Instanța de apel a subliniat că nu constituie temei de admitere a cererii de apel faptul că ÎS „Calea Ferată din Moldova” a achitat dobânzi de întârziere furnizorilor, precum și faptul că întâmpină dificultăți de plată a salariilor, or ține de latitudinea întreprinderii modul în care își gestionează activitatea, iar careva întârzieri nu pot fi puse pe seama consumatorilor, în condițiile în care nu au fost întrunite condițiile de încasare a unei dobânzi de întârziere. Mai mult, dobânda de întârziere este un prejudiciu cauzat creditorului prin neexecutarea obligației, care urmează a fi probat.

La 14 martie 2023, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 1-5 vol. II).

În motivarea recursului, suplimentar celor indicate în cererea de chemare în judecată, recurenta a menționat că instanțele ierahic inferioare au omis aplicarea normelor de drept relevante în vederea soluționării juste a litigiului, interpretând eronat normele de drept material și anume art.942 alin (1), (2), (5) din Codul civil.

Recurenta a comunicat că instanțele inferioare eronat au calificat pretenția recurentului privind încasarea dobânzii de întârziere. Or, în caz de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, indiferent de faptul dacă a fost sau nu încheiat contract în acest sens, consumatorii urmează să achite serviciile prestate.

Cu privire la faptul că la materialele dosarului lipsesc facturile, recurenta a calificat această afirmație ca una pur declarativă și lipsită de temei juridic or, legislația în vigoare nu prevede expres o astfel de norma juridică.

Cu privire la probarea prejudiciului, recurenta a indicat că în susținerea pretenții cu privire la dobânda de întârziere a indicat că de către furnizori la fel sunt încasate dobânzi de întârziere, fiind prezentate și s-a făcut referire la practica judiciară. Respectiv, intimații având obligația de a achita plata pentru serviciile locativ-comunale la data limită indicată în facturile de plată, aceștia nu și-au executat această obligație în termenul stabilit, iar întârzierea în executarea obligațiilor pecuniare are drept consecință plata dobânzii de întârziere.

Recurenta a invocat că nu a avut parte de un proces echitabil, întrucât instanța de apel și-a susținut poziția de respingere a apelului în partea dobânzii de întârziere, prin referire la articole ce nu au nici o relevanță cu cazul dedus judecății, deoarece sunt contradictorii circumstanțelor cauzei, respectiv nu s-au luat în considerație argumentele invocate în susținerea netemeinicii hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 22 decembrie 2022.

La 30 decembrie 2022, copia deciziei din 22 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc (f.d. 236 vol. I), însă a fost recepționată de recurentă la 12 ianuarie 2023 (f.d 7 vol. II).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, la 14 martie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 15 mai 2023, a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexate la materialele dosarului (f.d. 28-30 vol. II).

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de

norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenței cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,
Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea
Ferată din Moldova”.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Aliona Donos

Ion Malanciuc